

Sygn. akt I ACa 231/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Walentyna Łukomska-Drzymala
Sędzia:	SA Bożena Oworuszko
Sędzia:	SA Ewa Lauber-Drzazga (spr.)
Protokolant	Sekretarz sądowy Magdalena Szymaniak

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2013 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 października 2012 roku, sygnatura akt IX GC 60/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w M. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 231/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 października 2012r. Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w M. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwotę 118.815,83zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Wyrok Sądu Okręgowego został oparty na następujących ustaleniach:

W dniu 24 marca 2010r. strony zawarły umowę o współpracy, której przedmiotem była produkcja przez powoda obuwia z materiałów dostarczanych przez pozwanego. Wyprodukowane obuwie było dostarczane do magazynu pozwanego gdzie było sprawdzane i przeliczane, a następnie w przypadku wad ilościowych lub jakościowych towaru sporządzane były faktury korygujące.

Powód wykonał i dostarczył obuwie objęte fakturami nr (...) z (...). W sezonie jesienno-zimowym (...)nie wykonał 1.838 par obuwia, zaś 1.740 par wykonał po upływie określonego umową stron terminu.

W dniu (...) pozwany wystawił notę obciążeniową na kwotę 100.583,84zł za straty poniesione na skutek niewykonania i nieterminowego wykonania obuwia przez powoda i złożył oświadczenie o potrąceniu tej kwoty z należnościami z faktur powoda nr(...)oraz notę odsetkową na kwotę 47.029,64zł z tytułu opóźnienia powoda z zapłatą ceny za materiały dostarczone do produkcji obuwia i złożył oświadczenie o potrąceniu tej kwoty z należności powoda z faktury nr (...).

Powód nie uznał zasadności wystawionych not.

Pozwem w niniejszej sprawie powód dochodził zasądzenia na jego rzecz kwoty 118.815,83zł tytułem należności za wykonane i dostarczone pozwanemu obuwie objęte fakturami (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo jest zasadne.

Bezsporne jest, że obuwie za które powód dochodzi należności zostało wykonane w sposób prawidłowy i w wyznaczonym terminie, a zatem pozwany jest obowiązany do zapłaty wynagrodzenia za dzieło w terminie wynikającym z dokumentu księgowego zgodnego z zapisami umowy łączącej strony (art. 627 kc).

Pozwany nie wykazał natomiast, aby jego oświadczenia o potrąceniu były skuteczne i doprowadziły do wygaśnięcia wierzytelności powoda. Ciężar wykazania prawidłowości kwot i terminów przyjętych za podstawę obliczenia odsetek spoczywał na pozwanym (art. 6 kc). Pozwany jednak dowodu takiego nie przeprowadził. Nie wykazał również jakie utracił korzyści/zyski na skutek niewykonania przez powoda części obuwia i wykonania części po terminie, co uprawniałoby pozwanego do naliczenia kar przewidzianych w § (...)umowy.

Od tego wyroku pozwany złożył apelację zarzucając naruszenie:

- art. 479¹⁴ § 2 kpc poprzez jego zastosowanie i nie dopuszczenie dowodów zgłoszonych przez pozwanego na rozprawie w dniu 2 października 2012r.

- art. 224 oraz 232 zd.2 kpc poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu w postaci dokumentów złożonych przez pozwanego na rozprawie w dniu 2 października 2012r. mimo, że konieczność ich przeprowadzenia jest oczywista, a pozwany nie mógł przedstawić tych dokumentów we wcześniejszym stadium rozprawy co w konsekwencji doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy w zakresie zarzutów pozwanego oraz niedopuszczenie z urzędu dowodu w postaci opinii biegłego na okoliczność ustalenia wysokości wierzytelności pozwanego z tytułu odsetek przedstawionych do potrącenia;

-art. 6 kc w zw. z art.232 § 1 kpc wskutek nieuzasadnionego obciążenia pozwanego ciężarem dowodu na okoliczność prawidłowości wyliczenia wysokości odsetek ustawowych przedstawionych do potrącenia;

-art. 233 kc przez dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego w szczególności zapisów umowy o współpracy, z pominięciem reguł interpretacyjnych wynikających z art. 65 kc, skutkiem czego Sąd Okręgowy nieprawidłowo ustalił, że pozwany winien udowodnić wysokość poniesionej szkody;

- art. 484 kc poprzez jego niezastosowanie mimo, że w § (...) umowy strony zastrzegły zapłatę na rzecz pozwanego kary umownej.

Na podstawie art. 380 kpc pozwany wniósł o rozpoznanie postanowienia dowodowego Sądu Okręgowego z dnia 2 października 2012r. i dokonanie jego zmiany poprzez dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci zamówień, na okoliczność poniesienia szkody przez pozwanego w postaci utraconego zysku.

Na podstawie art. 232 kpc zd. 2 w zw. z art. 382 kpc pozwany wniósł o powołanie przez Sąd Apelacyjny z urzędu biegłego sądowego z zakresu rachunkowości w celu sporządzenia opinii na okoliczność prawidłowości wyliczenia przez pozwanego wysokości wierzytelności z tytułu odsetek potrąconych oświadczeniem z (...).

Ponadto pozwany złożył procesowy zarzut potrącenia swojej wierzytelności w wysokości (...).884,75zł z wierzytelnością dochodzoną pozwem, a w przypadku zakwestionowania przez powoda wymagalności z tytułu odsetek lub ich wyliczenia wnosił o przeprowadzenie dowodu z faktur VAT oraz dokumentu zestawienia księgowego oraz powołanie biegłego z zakresu rachunkowości w celu sporządzenia opinii na okoliczność prawidłowości wyliczenia odsetek ustawowych przedstawionych do potrącenia.

Ostatecznie pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, a w przypadku uznania braku podstaw do oddalenia w całości o zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez oddalenie powództwa do kwoty wierzytelności potrąconej w apelacji ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Zasadność żądania powoda nie budziła w sprawie wątpliwości i pozwany w apelacji nie kwestionuje tego, iż roszczenie powoda o zapłatę reszty należności za wykonane na zlecenie pozwanego obuwie było zasadne. Zarzuty apelacji dotyczą wyłącznie dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny zarzutu potrącenia.

Sąd Apelacyjny nie znalazł jednak podstaw do uwzględnienia tych zarzutów i zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku.

Przede wszystkim należy stwierdzić, iż Sąd Okręgowy nie naruszył art. 479¹⁴ § 2 kpc przez jego zastosowanie.

Zgodnie z tym przepisem w odpowiedzi na pozew pozwany jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia, zarzuty oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże, że ich powołanie w odpowiedzi na pozew nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później.

W okolicznościach niniejszej sprawy powód jeszcze przed sporem kwestionował zasadność złożonego przez pozwanego oświadczenia o potrąceniu, a zatem pozwany zgłaszając w odpowiedzi na pozew z 21 lutego 2012r. procesowy zarzut potrącenia powinien był dołączyć wszystkie dowody na jego poparcie. Twierdzeniu, że nie dokonał tego z przyczyn obiektywnych jako, że nie posiadał wówczas tego rodzaju dowodów przeczy fakt, iż wystawiając w(...) notę obciążeniową na kwotę 100.583,84zł musiał dysponować dokumentami na których oparł swoje wyliczenie. Sąd Okręgowy nie dopuszczając dowodów zgłoszonych przez pozwanego na rozprawie w dniu 2 października 2012r. prawidłowo zatem uznał je za spóźnione.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego pozwany nie udowodnił, aby zgłoszone do potrącenia wierzytelności istotnie mu przysługiwały i w określonej przez niego kwocie, a w konsekwencji, aby skutecznie dokonał potrącenia.

Odnosnie kary za nieterminowe lub nie wykonanie części obuwia należy stwierdzić, iż wbrew stanowisku pozwanego kara pieniężna określona w §(...)umowy nie jest karą umowną w rozumieniu art.483 § 1 kc. Karę umowną w rozumieniu tego przepisu określa się konkretną kwotą lub przez podanie sposobu jej wyliczenia np. procentowo od wartości zamówienia, co powoduje, że jest prosta do obliczenia i wysokość jej nie wymaga żadnego dowodzenia. Strony natomiast ustaliły w umowie karę pieniężną w pełnej wysokości utraconych korzyści/zysków. Żeby zatem ustalić wysokość utraconych korzyści lub zysków trzeba przedstawić konkretne dowody. Pozwany żadnych dowodów na tę okoliczność nie przeprowadził. Wbrew stanowisku powoda treść § (...) umowy jest jasna i oczywista i nie wymaga interpretacji z zastosowaniem reguł z art. 65 kc.

Pozwany nie wykazał również, iż posiadał wierzytelność z tytułu odsetek kwocie zgłoszonej do potrącenia. Skuteczność potrącenia odsetek, podobnie jak kar, powód kwestionował przed sporem oraz w pozwie i rzeczą pozwanego było przedstawienie już w odpowiedzi na pozew dokładnego wyliczenia potrąconej kwoty, do którego powód mógłby się ustosunkować. Wbrew stanowisku pozwanego to na nim stosownie do art. 6 kc spoczywał ciężar dowodzenia prawidłowości wyliczenia odsetek przedstawionych do potrącenia i nie wymagało to wiadomości specjalnych i powoływania biegłego lecz przedstawienia od jakich kwot, za jakie okresy i w jakiej wysokości odsetki zostały wyliczone.

Bezzasadne są zarzuty dotyczące obowiązków sądu w zakresie dopuszczania dowodów z urzędu z uwagi na treść art. 232 kpc zgodnie z którym to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Sąd posiada uprawnienie w zakresie dopuszczenia dowodu niewskazanego przez strony jednakże w sytuacjach szczególnych, a taka nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Nierozpoznanie zarzutu potrącenia nie pozbawia bowiem pozwanego możliwości sądowego dochodzenia swojej wierzytelności objętej oświadczeniem o potrąceniu, czy to w drodze osobnego procesu, czy też przez wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego.

Zarzut potrącenia zgłoszony przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym nie mógł być uwzględniony jako niedopuszczalny stosownie do art. 479¹⁴ § 4 kpc obowiązującego w niniejszym postępowaniu albowiem do potrącenia mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami wymienionymi w art. 485 kpc, zaś pozwany takich dokumentów nie złożył.

Z tych względów i na podstawie art. 385 kpc i art. 108 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.